[redacted] 573/24

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

Aan Minister MZ Deadline: 05-03-2024

Ontworpen door
[redacted]

nota

(ter beslissing)
59 IHR

Nader rapport goedkeuringswetgeving wijziging artikel

Datum Document
23-02-2024

Kenmerk
3780601-1062225-WJZ

Bijlage(n)
-

1. Aanleiding

- Op 28 mei 2022 hebben de 194 leden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) enkele van de door de Verenigde Staten (VS) ingediende wijzigingen op de Internationale Gezondheidsregeling (IHR) aangenomen.

- De bijgaande wijzigingen zijn eerder aan minister Kuipers voorgelegd. De minister heeft toen ingestemd met het starten van de voorhangprocedure. Op 21 juni 2023 hebben 30 leden van de Tweede Kamer verzocht de wijzigingen ter uitdrukkelijke goedkeuring aan de Staten-Generaal voor te leggen (23 908 R1519 Nr. 163). Met het oog op deze goedkeuringsprocedure is het voorstel van rijkswet met bijbehorende memorie van toelicht na instemming van de Rijksministerraad op 24 november 2023 voor advies aanhangig gemaakt bij de Raad van State van het Koninkrijk. Het nader rapport naar aanleiding van het blanco advies ligt nu voor.

- Op 16 augustus 2023 is de Directeur-Generaal van de WHO ervan op de hoogte gesteld dat Nederland de wijzigingsvoorstellen hangende de uitkomst van de uitdrukkelijke parlementaire goedkeuringsprocedure verwerpt.

- De demissionaire status van het kabinet brengt terughoudendheid met zich mee in het ontwikkelen van nieuwe wetgeving. Ook na een blanco advies van de Raad van State (van het Koninkrijk) dient het voorstel van rijkswet daarom nogmaals te worden geagendeerd in de

Rijksministerraad. De aanleverdeadline van de Rijksministerraad van 28 maart is 7 maart.

- VWS is als vakdepartement inhoudelijk verantwoordelijk. De minister van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het indienen van voorstellen van (goedkeuring van) verdragen.

2. Geadviseerd besluit

Gaarne uw akkoord met:

- Het nader rapport
- Het door de minister van Buitenlandse Zaken agenderen van het voorstel van rijkswet in de Rijksministerraad van 28 maart 2024.

3. Kernpunten

<u>Aanleiding voor amendering</u>

- In nasleep van de COVID-19 pandemie is op mondiaal niveau veel discussie ontstaan over de mate waarin het internationale gezondheidssysteem adequaat en effectief heeft gereageerd op de crisis. De IHR staat centraal als het mondiale instrument waarbinnen de 194 leden van de WHO samenwerken ter voorkoming van, paraatheid op en bestrijding van internationale gezondheidscrises. De huidige IHR, zoals die in 2005 is vastgesteld, faciliteert monitoring, surveillance en vroegsignalering van internationale gezondheidsbedreigingen, stelt eisen aan nationale capaciteiten rondom preventie, paraatheid en respons en omvat een mondiaal responsie mechanisme in geval van een internationale gezondheidsbedreiging.

- In 2021 en 2022 heeft binnen de WHO een *Working Group on strengthening WHO Preparedness and Response to health emergencies* (WGPR) de werking van de IHR tijdens de COVID-19 crisis uitgebreid geëvalueerd. Alle WHO-leden namen hieraan deel, dus ook Nederland. Deze werkgroep heeft in mei 2022 een rapport uitgebracht aan de Wereldgezondheidsvergadering (WHA) met daarin een groot aantal verbeterpunten.

- In mei 2022 riep de *World Health Assembly* (WHA) de 194 leden van de WHO op om vóór 30 september 2022 wijzigingsvoorstellen in te dienen. De Verenigde Staten hebben anticiperend op en parallel aan de uitkomsten van de werkzaamheden van de WGPR in januari 2022 enkele wijzigingsvoorstellen op de IHR ingediend bij de WHO. Deze wijzigingen zijn erop gericht om de effectiviteit van samenwerking en de reactiesnelheid van het internationale systeem te vergroten.

Toelichting op de wijzigingen

- Dit voorstel verkort de termijn waarbinnen Partijen bij de IHR een voorbehoud kunnen maken bij een door de WHA aangenomen wijziging of deze kunnen verwerpen. De termijn is ingekort van de oorspronkelijke 18 naar 10 maanden.

- De termijn waarbinnen wijzigingen van de IHR van kracht worden – uitgezonderd ten aanzien van Partijen bij de IHR die een voorbehoud hebben gemaakt ten aanzien van die wijziging of die de wijziging hebben afgewezen - wordt verkort van 24 naar 12 maanden.

- Door de wijziging van artikel 59 moeten, in verband met verwijzingen, ook andere artikelen worden gewijzigd.

- Een uitgebreidere toelichting ten aanzien van de overige wijzigingen die noodzakelijk waren vanwege de wijziging van artikel 59 is te vinden in de memorie van toelichting.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

• In het kader van COVID-19 'lessons learned' is op internationaal politiek niveau opgeroepen tot versterking van de internationale samenwerking rondom pandemische paraatheid.

• In de Tweede Kamer bestaat hiervoor steun, maar enkele fracties hebben ook reserves bij versterking van mondiale instrumenten als de IHR. Dit blijkt onder andere uit het feit dat in de voorhangprocedure binnen de 30-dagen termijn is verzocht om (uitdrukkelijke) goedkeuring. Daarnaast zijn er meerdere Kamervragen ontvangen in het afgelopen jaar. Ook is er recent een motie van het lid Van der Plas (36 410 XVI Nr. 66) over het mondiale pandemie-instrument aangenomen. Mede naar aanleiding van deze motie is een Kamerbrief (25 295 Nr. 2166) gestuurd over de voortgang van de onderhandelingen rondom de amendementen van de IHR en de onderhandelingen over het pandemie-instrument, welke gelijktijdig plaatsvinden en nauw aansluiten op de versterking van de pandemische paraatheid.

• De in 2022 aangenomen wijzigingen van de IHR maken het mogelijk in de toekomst wijzigingen van de Regeling sneller van kracht te laten worden, terwijl de termijnen om een wijziging te verwerpen of om daar een voorbehoud bij te maken eveneens verkort worden, Er wordt hierbij geen afbreuk gedaan aan de mogelijkheid tot verwerping en/of het maken van een voorbehoud.

• Dit is mede relevant gezien de hierboven genoemde nieuwe wijzigingsvoorstellen die in september 2022 ingediend zijn en waarover momenteel onderhandeld wordt. Er is nog geen definitieve overeenstemming bereikt over mogelijke nieuwe wijzigingen van de IHR. De WGIHR is

voornemens bij de *World Health Assembly* (WHA) in mei 2024 een pakket met specifiek gerichte wijzigingen op de IHR in stemming te brengen.

• Het conceptvoorstel van rijkswet voor de goedkeuringswet was geagendeerd in de Rijksministerraad van 24 november 2023. Deze is akkoord gegaan met het conceptvoorstel van rijkswet en de memorie van toelichting.

b. *Draagvlak maatschappelijke en eenduidige communicatie*

• Door wetenschappelijke en maatschappelijke organisaties op nationaal en internationaal niveau is de afgelopen jaren voorgesteld dat het internationale systeem van pandemische paraatheid versterkt moet worden.

• Deze wijzing van de IHR maakt een snellere aanpassing van de Regeling mogelijk, hetgeen relevant kan zijn tijdens een crisis. Wijzigingen komen tot stand op basis van de uitkomst van onderhandelingen tussen de 194 leden van de WHO die partij zijn bij de IHR.

• Van belang is te benadrukken dat ondanks mogelijke wijziging van de IHR, lidstaten zelf verantwoordelijk blijven voor nationale maatregelen in geval van een internationale gezondheidscrisis. WHO-leden zijn en blijven soeverein bij het vaststellen van nationale maatregelen in een dergelijke crisis. De Directeur-Generaal van de WHO zal, net als nu, aanbevelingen kunnen doen over de bestrijding van een internationale gezondheidscrisis. Deze aanbevelingen kunnen zwaarwegend zijn, maar niet dwingend.

c. *Financiële en personele gevolgen*

N.v.t.

d. *Juridische aspecten haalbaarheid*

- De Kamer heeft de voorhang doorbroken. Dit betekent dat de goedkeuring van het verdrag middels een goedkeuringswet conform de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen uitdrukkelijk wordt voorgelegd aan de Staten-Generaal en de Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

- Het concept voorstel van rijkswet is op 18 december 2023 voor advies aanhangig gemaakt bij de Raad van State van het Koninkrijk. Deze heeft op 7 februari jl. een blanco advies uitgebracht en geen verdere opmerkingen gemaakt bij het concept voorstel van rijkswet of de memorie van toelichting.

- Na uw akkoord zal het voorstel van rijkswet voorgelegd worden aan de Rijksministerraad ter instemming met overlegging van het voorstel van rijkswet en de memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, aan de Staten van Aruba, aan de Staten van Curaçao en aan de Staten van Sint Maarten. Deze beslisnota zal in het kader van actieve openbaarmaking bij de stukken worden gevoegd.

e. *Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)*
- Afstemming intern: PG/ WJZ/ IZ; interdepartementaal: BZ.

f. *Gevolgen administratieve lasten*
N.v.t.

g. *Toezeggingen*
N.v.t.

h. *Fraudetoets*
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. *Motivering*

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.